

Шевчук О.М.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Мирошнікова А.Є.

ТОВ «Солео», м. Дніпро

СУБ'ЄКТИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА КРИТЕРІЇ КЛАСИФІКАЦІЇ

У статті досліджено особливості адміністративно-правового статусу суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я та визначено критеріїв їх класифікації, та здійснено правовий аналіз компетенції досліджуваних суб'єктів загальної компетенції. З'ясовано, що суб'єкт права – це приватна особа, яка через вольові дії здатна брати участь у правовідносинах і через наявність правосуб'єктності є носієм суб'єктивних юридичних прав та обов'язків. Проаналізовано адміністративно-правовий статус суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, визначено їх зміст, розкрито співвідношення їх повноважень. Встановлено, що адміністративно-правовий статус суб'єкта запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я слід розуміти як закріплену нормами адміністративного права сукупність суб'єктивних прав і обов'язків такого суб'єкта, за допомогою яких забезпечується виконання покладених на них завдань і функцій з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у цій сфері. Запропоновано компетенцію суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я розуміти як сукупність владних повноважень (прав і обов'язків), наданих законодавством таким суб'єктам у сфері охорони здоров'я, відповідальність і предмети відання, закріплені з метою виконання відповідних завдань і функцій з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Виділено критерії класифікації суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я залежно від: 1) повноважень і компетенції (а) загальні; б) галузеві; в) судові; г) спеціальні; д) безпосередні; ж) індивідуальні; з) суб'єкти, які сприяють запобіганню й врегулюванню конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я); 2) складу (а) одноосібні; б) колегіальні); 3) обсягу повноважень; 4) адміністративно-правового статусу. До групи загальної компетенції суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я віднесено Верховну Раду України, КМ України, Президента України здійснено аналіз їх повноважень.

Ключові слова: корупція, конфлікт інтересів, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, охорона здоров'я, суб'єкти, класифікація, адміністративно-правовий статус, службові повноваження, компетенція.

Постановки проблеми. Потреба в удосконаленні антикорупційного законодавства та розбудови антикорупційної інституційної інфраструктури формально визначено безумовним пріоритетом в Україні та державах-членах Європейського Союзу [1, с. 261]. Це пов'язано із тим, що в системі реалізації суспільних відносин щодо прав людини на охорону здоров'я основою є свідома мотивація особи, викликана необхідністю задоволення конкретних потреб та інтересів громадянина як особи, так і суспільства в цілому. Тому сприяння і забезпечення повного та своєчас-

ного задоволення приватних і публічних інтересів у сфері охорони здоров'я – це основне завдання держави [2, с. 14]. Отже, охоронюваний законом інтерес у медичній сфері – це усвідомлена суб'єктом права необхідність в отриманні певного блага як матеріального так і нематеріального або зміни адміністративно-правового статусу, що спонукають суб'єктів вчиняти конкретні дії, які знаходяться у правовому полі і є незаборонними державою, чи навпаки, утримуватися від них [3, с. 32]. Це стосується, проблем реалізації адміністративно-правового статусу суб'єктів запобігання

та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, вибору критеріїв класифікації таких суб'єктів, з'ясування розмежування компетенції загальної компетенції досліджуваних суб'єктів, які залишилися мало дослідженими в сучасних умовах розвитку адміністративного права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість науковців здійснювали загальні дослідження запобігання конфлікту інтересів зокрема у публічному управлінні, публічно-правових відносинах як засіб протидії корупції, а також у контексті антикорупційних заборон й обмежень, у межах застосування адміністративно-правових засобів запобігання і протидії корупції. Слід звернути увагу на публікації в контексті реалізації прав людини в сфері охорони здоров'я [4], [5]. Щодо вивчення конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я з позицій адміністративного права є невелика низка публікацій. Так, було проаналізовано дискусійні та проблемні питання профілактики конфліктів у вітчизняній системі охорони здоров'я України та запропоновано зміни до медичного законодавства із врахування позитивного досвіду окремих країн ЄС. Автори зокрема пропонують запобігання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я слід розглядати як особливу групу публічних правовідносин та самостійний предмет правового регулювання, що впливає з норм законодавства більшості зарубіжних країн [6, с. 2283]. Заслугує на увагу публікація дослідників, в якій розкрито елементи конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я (реального чи потенційного), з'ясовано їх зміст та визначено два шляхи вирішення конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я (зовнішній та самостійний). Авторами запропоновано, що запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я складається з таких компонентів: (1) запобігання, (2) інформування, (3) утримання від дій чи рішень та (4) врегулювання [7, с. 387]. Однак питання з'ясування особливостей адміністративно-правового статусу суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я та визначення критеріїв класифікації, зокрема, аналізу компетенції досліджуваних суб'єктів загальної компетенції не були достатньо досліджені в сучасних умовах.

Постановка завдання. Метою статті є з'ясування особливостей адміністративно-правового статусу суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я та визначення критеріїв класифікації, зокрема, провести аналіз розмежування змісту

повноважень досліджуваних суб'єктів загальної компетенції.

Виклад основного матеріалу. Для всебічного розгляду предмета нашого дослідження важливо встановити і розкрити зміст і складові адміністративно-правового статусу суб'єктів запобігання і врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Передусім нагадаємо, що основною особливістю суб'єкта права є те, що ним виступає перш за все держава в цілому, яка в управлінському процесі представлена системою спеціальних, як правило, державних органів [8, с. 17]. Серед вчених немає єдиного підходу також і до визначення змісту та елементів адміністративно-правового статусу суб'єктів. Зокрема, В. Авер'янов при з'ясуванні суті терміна «правовий статус державного органу влади» пропонує під ним розуміти певну сукупність його юридично владних повноважень, реалізація яких спрямована на виконання покладених на нього завдань і функцій [9, с. 194]. Натомість Т. Коломоєць цю категорію трактує як сукупність суб'єктивних прав і обов'язків відповідного органу, закріплених нормами адміністративного права [10, с. 64]. Виходячи з наведеного, вважаємо, що адміністративно-правовий статус суб'єкта запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я слід розуміти як закріплену нормами адміністративного права сукупність суб'єктивних прав і обов'язків такого суб'єкта, за допомогою яких забезпечується виконання покладених на них завдань і функцій з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у цій сфері.

Відмітимо, що єдиної класифікації системи суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в наукових джерелах, на жаль, немає [11, с. 67; 12, с. 174], а у сфері охорони здоров'я вона до сих пір не визначена. Отже, спробуємо провести її. Спочатку вкажемо, що за словником іншомовних слів суб'єкт (від лат. *subjectum* – підкладене) – це носій певного роду діяльності; джерело активності, спрямованої на об'єкт. З юридичної точки зору, суб'єкт визначають як особу або організацію, що має певні права й обов'язки [13, с. 532], або особу як фізичну так й юридичну, поведінка якої регулюється нормами права. Але така поведінка може бути реалізована за наявності у неї ознак правоздатності та дієздатності [14, с. 108]. Отже, враховуючи вищевказане, суб'єкт права – це приватна особа, яка через вольові дії здатна брати участь у правовідносинах і через наявність правосуб'єктності є носієм суб'єктивних юридичних прав та обов'язків.

На думку С. Стеценко, суб'єктів адміністративно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я варто поділити на такі групи: (1) виконавчо-розпорядчі суб'єкти адміністративно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я: (а) суб'єкти, повноваження яких визначено в Конституції України (Верховна Рада України, Президент України, КМ України); (б) суб'єкти, повноваження яких закріплено в інших нормативно-правових актах (МОЗ України та інші публічно-правові інституції); (2) консультативно-дорадчі суб'єкти адміністративно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я [15, с. 442–443].

Власну класифікацію суб'єктів публічного адміністрування сферою охорони здоров'я в Україні запропонував Б. Логвиненко, а саме: (1) суб'єкти, які визначають і розробляють стратегію діяльності з досліджуваного адміністрування (Верховна Рада України, Президент України, КМ України); (2) суб'єкти, які безпосередньо втілюють у життя та забезпечують публічне адміністрування у цій царині (МОЗ України); (3) суб'єкти, які сприяють публічному адмініструванню досліджуваної сфери (наприклад, Національна рада з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу тощо) [16, с. 101].

Досліджуючи адміністративно-правове регулювання діяльності зовнішніх суб'єктів із забезпечення та контролю за дотриманням антикорупційних обмежень, А. Лупу зауважує, що така регламентація засновується на двоплощинній системі суб'єктів, а саме, (1) суб'єктах, на яких поширюється дія антикорупційних вимог (заборон), і (2) суб'єктах, уповноважених на реалізацію антикорупційної політики [17, с. 5]. На думку С. Рівчаченко, доцільно виокремити критерії розподілу суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів як способу протидії корупції. Виходячи з цього, науковець пропонує поділ на такі групи: 1) загальні; 2) галузеві; 3) судові; 4) спеціальні; 5) безпосередні; 6) індивідуальні [11, с. 68–69]. Крім того, автором наведено такий розподіл суб'єктів запобігання і врегулювання конфлікту інтересів як способу протидії корупції: (1) безпосередні суб'єкти, до яких віднесено всіх юридичних осіб публічного права і громадські ради при органах державної влади, які здійснюють заходи, спрямовані на: а) недопущення конфлікту інтересів під час їх функціонування; б) вирішення ситуацій, пов'язаних із конфліктом інтересів, який виник; (2) індивідуальні суб'єкти – фізичні особи, наділені організаційно-розпорядчими і адміністративно-господарськими повноважен-

нями, які зобов'язані не допустити виникнення конфлікту інтересів і належним чином його врегулювати у разі його виникнення безпосередньо у них [11, с. 14].

З точки зору І. Пастуха, який досліджував запобігання та врегулювання конфліктів інтересів в публічно-правових відносинах, слід використовувати наступні критерії їх класифікації: 1) залежно від публічно-правового статусу; 2) залежно від виконуваних функцій і повноважень: а) суб'єкти, наділені представницькими повноваженнями; б) суб'єкти, наділені службовими повноваженнями; в) суб'єкти, наділені іншими публічними повноваженнями; 3) залежно від обсягу повноважень щодо запобігання і врегулювання конфлікту інтересів; (4) залежно від складу; 5) залежно від процедури повідомлення про конфлікт інтересів: а) ті, які діють за загальною процедурою, передбаченою Законом України «Про запобігання корупції»; б) ті, які діють за спеціальною процедурою, передбаченою законами, що регулюють порядок проходження служби та ін. [12, с. 174, 175].

Запропоновано суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я поділити на наступні групи за такими критеріями:

1) залежно від повноважень і компетенції: а) загальні (Верховна Рада України, КМ України, Президент України); б) галузеві (Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України, Національне агентство України з питань державної служби, Міністерство юстиції України тощо); в) судові (Вищий антикорупційний суд України, суди загальної юрисдикції, адміністративні суди); г) спеціальні (органи прокуратури, Нацполіція України, НАЗК, НАБУ, Спеціалізована антикорупційна прокуратура); д) безпосередні: (1) органи державної влади та місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я; (2) інші юридичні особи публічного права у сфері охорони здоров'я; (3) громадські ради, утворені при державних органах сфери охорони здоров'я і які беруть участь у вирішенні питань контролю, моніторингу, оцінки виконання заходів запобігання і врегулювання конфлікту інтересів як діяльності МОЗ України, а також у закладах, установах і на підприємствах, що належать до сфери її управління (наприклад, Громадська рада при МОЗ України). У цій групі суб'єктів особливе значення мають такі органи державної влади, як МОЗ України (як центральний орган виконавчої влади), органи, яким підпорядковані відомчі

заклади охорони здоров'я Міністерства оборони України, МВС України, Служби безпеки України, Міністерства інфраструктури України, Державної кримінально-виконавчої служби України, Управління державними справами; ж) індивідуальні: (1) посадові особи органів державної влади та місцевого самоврядування сфері охорони здоров'я; (2) посадові особи інших юридичних осіб публічного права у сфері охорони здоров'я; (3) особи, які є державними службовцями у сфері охорони здоров'я, й особи, які обіймають інші посади у сфері охорони здоров'я; (4) посадові особи місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я; (5) члени громадських рад, утворені при державних органах сфери охорони здоров'я і які беруть участь у застосуванні заходів запобігання і врегулювання конфлікту інтересів у цій сфері;

2) суб'єкти, які сприяють запобіганню та врегулюванню конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я (громадськість, антикорупційні громадські організації у сфері охорони здоров'я, громадяни тощо);

3) залежно від складу: а) одноосібні (керівники державних органів й органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, їх структурних підрозділів у сфері охорони здоров'я); б) колегіальні;

4) залежно від обсягу повноважень суб'єктів щодо запобігання і врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я: а) суб'єкти, на яких одночасно покладено обов'язки запобігати і врегульовувати конфлікти інтересів у сфері охорони здоров'я; б) суб'єкти, на яких покладено такі обов'язки, тільки для запобігання і ті, на яких покладено повноваження тільки їх урегулювати у сфері охорони здоров'я; в) суб'єкти, на яких покладено тільки обов'язки використовувати заходи у випадку врегулювання конфліктів інтересів у цій сфері;

5) залежно від адміністративно-правового статусу: (а) особи, які обіймають посади державних службовців у сфері охорони здоров'я; (б) особи, які обіймають інші посади у сфері охорони здоров'я.

Перейдемо до змісту категорії «компетенція суб'єктів запобігання і врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я», яка не визначена в наукових джерелах і стосовно якої також немає одностайності поглядів вчених і в доктрині адміністративного права. Так, на думку Ю. Битяка, компетенція органу державної влади – це його владні повноваження, той чи інший обсяг державної діяльності, покладений на цей орган,

або коло передбачених правовим актом питань, які має вирішувати цей орган, сукупність його функцій і повноважень щодо всіх установлених для нього законодавством предметів відання [18, с. 76]. З точки зору О. М. Лазор та О. Д. Лазор, компетенція державної інституції – це закріплена на законодавчому рівні або іншим нормативно-правовим актом сукупність владних повноважень (прав і обов'язків), юридична відповідальність і предмет відання (який включає предмет діяльності і функціональне призначення) [19, с. 90].

Отже, підсумовуючи, можемо зробити висновок, що компетенція суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я – це сукупність владних повноважень (прав і обов'язків), наданих законодавством таким суб'єктам у сфері охорони здоров'я, відповідальність і предмети відання, закріплена з метою виконання відповідних завдань і функцій з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я.

Розібравшись із компетенціями державного органу, розглянемо повноваження окремих суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. До групи загальної компетенції суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я віднесено Верховну Раду України, КМ України, Президента України. Спочатку зупинимось на загальній компетенції Президента України з досліджуваних питань. Так, ч. 1 ст. 102 Конституції України встановлено, що Президент України є главою держави й виступає від її імені [47]. Отже, Основний Закон країни не відносить главу держави до жодної з гілок влади. Виходячи з цього, роль Президента України в системі органів, які здійснюють запобігання і врегулювання конфлікту інтересів, полягає у тому, що він має значний вплив на досліджувану систему, але безпосередньо не провадить ані регуляторної, ані виконавчої діяльності [11, с. 76]. Це пов'язано з тим, що компетенції Президента України охоплюють усі сфери суспільного й державного життя, зокрема, й запобігання і врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я.

Розкриємо компетенцію Верховної Ради України з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. За приписами ст. 75 Конституції України єдиним органом законодавчої влади в нашій державі є парламент, тобто Верховна Рада України [20]. Згідно зі ст. 85 Основного Закону до її повноважень належить прийняття законів. Відповідно

до п. 12 і п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції виключно законами України визначаються (1) організація і діяльність органів виконавчої влади; (2) засади правової відповідальності, зумовлені зокрема, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, і види відповідальності стосовно них. Верховною Радою України у сфері, що розглядається, прийняті такі закони: «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII [21], «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» [22], «Про Національне антикорупційне бюро України» [23], «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [24] та ін.

Крім вказаних, Верховна Рада України, виконуючи повноваження у даній сфері, вступає у відносини з іншими уповноваженими суб'єктами запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Наприклад, НАЗК відповідальне перед Верховною Радою України (ч. 2 ст. 4) [23]. У цілому Верховна Рада України провадить свою діяльність у сфері охорони здоров'я в межах запобігання та врегулювання конфлікту інтересів через Комітет з питань антикорупційної політики, Комітет з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування.

Зокрема, Комітет з питань антикорупційної політики серед предметів відання в цій царині віднесено: запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; вирішення питань притягнення до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних із корупцією; правове регулювання та організація діяльності НАБУ [25]. Одним із предметів відання Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування є законодавство про охорону здоров'я, у тому числі про медичну допомогу, лікувальну діяльність, лікарські засоби, медичні вироби, фармацію та фармацевтичну діяльність, сучасні медичні технології, інфекційного контролю та епідемічної безпеки; військова медицина, правове регулювання обов'язкового державного медичного страхування [25].

Згідно з ч. 1 ст. 85 Конституції України [20] Верховна Рада України не тільки визначає норми, правила і процедури, спираючись на які здійснюються запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, а й призначає чи надає згоду на призначення окремих посадових осіб в системі протидії корупції у сфері охорони здоров'я і здійснює парламентський контроль у цій сфері. Наприклад, Верховна Рада України

затверджує процедуру визначення персонального складу НАЗК (ст. 5) [23].

Таким чином, Верховна Рада України впливає на діяльність суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, а саме розкриває види конфлікту інтересів (як реального, так і потенційного), указують способи й заходи його запобігання і врегулювання, передбачає підстави дисциплінарної та адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства з питань запобігання і врегулювання конфлікту інтересів у цій сфері. Верховна Рада України, здійснюючи свою компетенцію разом із Президентом України і КМ України, призначає, погоджує звільнення або вживає контрольні заходи і проводить оцінку діяльності інших суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, на яких покладено відповідальність за безпосереднє недопущення й усунення чи вирішення конфлікту інтересів, притягнення порушників до адміністративної або дисциплінарної відповідальності у сфері охорони здоров'я.

Перейдемо до розгляду компетенції КМ України як суб'єкта запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Відповідно до ч. 1 ст. 113 Конституції КМ України – вищий орган у системі органів виконавчої влади. КМ України забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність країни, національну безпеку України, права і свободи людини і громадянина [20]. Так, діяльність Національної служби здоров'я України (далі – НЗСУ) як центрального органу виконавчої влади спрямовується і координується КМ України через Міністра охорони здоров'я [26]. КМ України як суб'єкт запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я забезпечує формування державної антикорупційної політики у сфері охорони здоров'я, зокрема, із питань запобігання і врегулювання конфлікту інтересів, а також обрання способів і заходів її реалізацію.

У юридичних наукових джерелах можна знайти чимало дефініцій понять «виконавча влада», «органи виконавчої влади». Так, на думку Ю. Битяка, під органом виконавчої влади розуміють організацію, яка: (а) є частиною державного апарату, (б) має відповідну компетенцію, структуру й територіальний масштаб діяльності, (в) створюється у встановленому законом чи іншим правовим актом порядку, (г) володіє певними методами роботи, (р) наділена повноваженнями виступати від імені й за дорученням дер-

жави... [18, с. 66]. Натомість Т. Кравцова надає своє визначення терміну публічна адміністрація. Автор трактує цю дефініцію як побудована система органів державної виконавчої влади і виконавчих органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та інших суб'єктів у певному порядку. Ця система органів мають адміністративно-управлінські функції й функціонують з метою забезпечення як інтересів держави, так і інтересів суспільства в цілому [27, с. 523]. У свою чергу, В. Малиновський цей термін як сукупність державних і недержавних суб'єктів публічної влади, де основними елементами такої системи є органи виконавчої влади та виконавчі органи місцевого самоврядування [28, с. 18]. Так, у Законі «Про Кабінет Міністрів України» як вищого органу в системі органів виконавчої влади виокремлено його завдання, функції й повноваження.

Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України і ВР України, підконтрольний і підзвітний їй у межах, передбачених Конституцією України [29], тобто цей орган має повноваження щодо всіх ланок виконавчої влади, у тому числі й у сфері охорони здоров'я. За нормами Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» їх систему складають міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади, а їх повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади поширюються на всю територію держави [30]. Так, діяльність МОЗ України спрямовується і координується КМ України [29]. Крім того, КМ

України призначає одного із трьох членів комісії, яка здійснює зовнішню оцінку діяльності НАБУ [23]. Отже, КМ України бере участь у вирішенні деяких організаційних і кадрових питань щодо окремих суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я.

Висновки. Адміністративно-правовий статус суб'єкта запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я слід розуміти як закріплену нормами адміністративного права сукупність суб'єктивних прав і обов'язків такого суб'єкта, за допомогою яких забезпечується виконання покладених на них завдань і функцій з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у цій сфері. Компетенцію суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я розуміти як сукупність владних повноважень (прав і обов'язків), наданих законодавством таким суб'єктам у сфері охорони здоров'я, відповідальність і предмети відання, закріплена з метою виконання відповідних завдань і функцій з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. До критерії класифікації суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я слід віднести залежно від: 1) повноважень і компетенції (а) загальні; б) галузеві; в) судові; г) спеціальні; д) безпосередні; ж) індивідуальні; з) суб'єкти, які сприяють запобіганню й врегулюванню конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я); 2) складу (а) одноосібні; б) колегіальні); 3) обсягу повноважень; 4) адміністративно-правового статусу.

Список літератури:

1. Shevchuk, O. Conflict of interest in the activities of judges in Ukraine and the European Union: a comparative legal study. O. Shevchuk, O. Lysodyed, N. Matyukhina, O. Babaieva, S. Davydenko. *Juridical Tribune Journal*. 2023. Vol. 13. Issue. 2. P. 261–282. DOI: 10.24818/TBJ/2023/13/2.06
2. Пашков В. М. Проблеми державного регулювання правовідносин у сфері охорони здоров'я. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 4. С. 14–17.
3. Венедіктова І. Відбиття охоронюваних законом інтересів в інститутах медичного права. *Право України*. 2011. № 11–12. С. 30–37.
4. Shevchuk, O. Forensic examination in cases on the protection of human rights in the sphere of healthcare in Ukraine: legal issues. Shevchuk, O., Matyukhina, N., Davydenko, S., Babaieva, O., Lysodyed, O. *Juridical Tribune*, 2022. Vol. 12, Iss. 4. P. 552–565.
5. Shevchuk, O. Human Right to Internet Access in Healthcare in the “Right to Health Concept”: Legal Issues / O. Shevchuk, V. Zui, I. Maryniv, S. Davydenko, S. Mokhonchuk. *European journal of sustainable development*. 2021. Vol. 10 Iss. 2. – P. 286–300.
6. Shevchuk, O. Conflicts of interest in the healthcare sector: legal aspects. Shevchuk, O. Milash, V. Goncharenko, G. Lysodyed, O.; Matat, Y. *Wiadomosci lekarskie*. 2023. Vol. 76. Iss. 10. P. 2283–2287.
7. Shevchuk, O., Yarova, A. Prevention and settlement of conflicts of interest in health care of Ukraine as an administrative legal institute. *Juridical Tribune*, 2022. 12 (3), pp. 387–398.
8. Колпаков В. К., Кузьменко О. В. Адміністративне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 544 с.

9. Виконавча влада і адміністративне право / за ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 668 с.
10. Коломієць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
11. Рівчаченко С. В. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів як спосіб протидії корупції: дис.... канд. юрид. наук: спеціальність: 12.00.07. Запоріжжя. 2017. 195 с.
12. Пастух І. Д. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах засобами адміністративного права: дис. ... д-ра юрид. наук: спеціальність: 12.00.07. Київ, 2021. 518 с.
13. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. Київ: УРЕ, 1974. 776 с.
14. Словничок юридичних термінів : навч. посібник / уклад. В. П. Марчук. Київ : МАУП, 2003. 128 с.
15. Стеценко С. Г. Адміністративне право України: навч. посібник. Київ : Атіка, 2011. 642 с.
16. Логвиненко Б. О. Публічне адміністрування сферою охорони здоров'я в Україні: теорія і практика: монографія. Київ: «МП Леся», 2017. 244 с.
17. Лупу А. К. Адміністративно-правове забезпечення дотримання антикорупційних обмежень в публічній службі України : дис.... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2021. 216 с.
18. Адміністративне право України: підручник / за ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2010. 624 с.
19. Лазор О.Я., Лазор О.Д. Місцеве управління: поняття, терміни, визначення: навч. посібник. Київ, 2006. 352 с.
20. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
21. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
22. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14.10.2014 р. № 1699-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 46. Ст. 2047.
23. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051.
24. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992. № 2801-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 4. Ст. 19.
25. Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання: постанова Верховної Ради України від 29 серпня 2019 року № 19-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 35. Ст. 147.
26. Про утворення Національної служби здоров'я України: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 р. № 1101. *Офіційний вісник України*. 2018. № 15. Ст. 507.
27. Кравцова Т. М. Поняття та принципи діяльності публічної адміністрації. *Форум права*. 2010. № 4. С. 522–525.
28. Малиновський В. Я. Стан і перспективи адміністративної реформи в Україні. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*. Сер.: Політологія. 2013. Т. 212. Вип. 200. С. 18–22.
29. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
30. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.

Shevchuk O.M., Myroshnikova A.Ye. SUBJECTS OF PREVENTION AND SETTLEMENT OF CONFLICTS OF INTEREST IN THE FIELD OF HEALTH CARE: ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS AND CLASSIFICATION CRITERIA

The article examines the peculiarities of the administrative and legal status of the subjects of the prevention and settlement of conflicts of interest in the field of health care and defines the criteria for their classification, and carries out a legal analysis of the competence of the studied subjects of general competence. It was found that the subject of law is a private person who, due to volitional actions, is able to participate in legal relations and, due to the presence of legal personality, is the bearer of subjective legal rights and obligations. The administrative and legal status of subjects of the prevention and settlement of conflicts of interest in the field of health care was analyzed, their content was determined, and the ratio of their powers was revealed. It was established that the administrative-legal status of the subject of the prevention and settlement of conflicts of interest in the field of health care should be understood as a set of subjective rights and obligations of such a subject established by the norms of administrative law, with the help of which the fulfillment of the tasks entrusted to them is ensured tasks and functions related to the prevention and settlement of conflicts of interest in this area. It is suggested that the competence of the subjects of prevention and settlement of conflicts of

interest in the field of health care should be understood as a set of authorities (rights and duties), provided by legislation to such subjects in the field of health care, responsibility and subjects of responsibilities, established with the aim of performance of relevant tasks and functions in matters of prevention and settlement of conflict of interests in the field of health care. The criteria for the classification of entities for the prevention and settlement of conflicts of interest in the field of health care are highlighted depending on: 1) powers and competences (a) general; b) sectoral; c) judicial; d) special; e) direct; g) individual; h) entities that contribute to the prevention and settlement of conflicts of interest in the field of health care); 2) composition (a) singular; b) collegial); 3) scope of powers; 4) administrative and legal status. The Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, the President of Ukraine are included in the group of general competence of entities for the prevention and settlement of conflicts of interest in the field of health care, and an analysis of their powers was carried out.

Key words: *corruption, conflict of interest, prevention and settlement of conflict of interest, health care, subjects, classification, administrative and legal status, official powers, competence.*